

Lubuski Urząd Wojewódzki
w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wlkp.

PS-I.431.1.33.2025

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej

w Ośrodku Pomocy Społecznej we Wschowie, ul. Klasztorna 3.

Działając na podstawie art. 22 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2025 r., poz.1214) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 2285).

Zespół inspektorów w składzie:

- 1. Małgorzata Rodak** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 212-1/2025 z 21 lipca 2025 r.– *kierująca zespołem inspektorów*;
- 2. Magdalena Kaczorowska** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 212-2/2025 z 21 lipca 2025 r. – *członek zespołu inspektorów*;

przeprowadził, w okresie od 30 lipca 2025 r. do 13 października 2025 r., kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej we Wschowie (w dalszej części protokołu zwanego Ośrodkiem), w obszarze organizacji i funkcjonowania jednostki wiążącego się z realizacją zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług.

Czynności kontrolnych w siedzibie jednostki dokonano 30 lipca 2025 r. w obecności pani Magdaleny Kurek – Z- cy Dyrektora i pani Magdaleny Apolinarskiej Kierownika Działu Pomocy Środowiskowej, Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie.

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Pomoc finansowa Świadczone na rzecz klientów pomocy społecznej;
 - 1.1 Zasiłek stały;
 - 1.2 Zasiłek okresowy;
2. Usługi opiekuńcze, usługi sąsiedzkie, specjalistyczne usługi opiekuńcze;
3. Wsparcie udzielane z powodu bezradności opiekuńczo wychowawczej i prowadzeniu gospodarstwa domowego – rodziny niepełne, wielodzietne.
4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych;
5. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
6. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym;
7. Warunki do realizacji zadań.

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto:

- analizę złożonych wniosków oraz akt świadczeniobiorców;
- analizę Uchwały Rady Miejskiej we Wschowie w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze sąsiedzkie i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat;
- analizę zapisów Regulaminu organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie ;
- analizę zakresu udzielanego wsparcia pod względem adekwatności do potrzeb klientów o ograniczonej samodzielności;
- analizę akt osobowych dyrektora i pracowników socjalnych pod względem wymaganych kwalifikacji wskazanych w ustawie;
- analizę wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych;
- ocenę warunków lokalowych;
- analizę dokumentów udostępnionych kontrolującym w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki oraz dokumentację przekazaną przez Dyrektora Ośrodka, pocztą elektroniczną.

Przed przystąpieniem do kontroli, Zespół inspektorów złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[akta kontroli str. 1-16, 5526-5527]

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

Ad. 1. Pomoc finansowa na rzecz klientów pomocy społecznej.

1.1. Zasiłek stały

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 19 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 37 ust. 1 pkt 1 i 2 cyt. ustawy – świadczenie przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub osobie pozostającej w rodzinie – niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy. Na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy – świadczona jest praca socjalna.

Wg danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRIPS-03 na 31.12.2024 r. z zasiłków stałych korzystało 69 osób. Na dzień kontroli – z tej formy pomocy korzystały 44 osoby.

Analizie poddano - losowo wybranych - 5 teczek klientów, którym w badanym okresie przyznano zasiłek stały, co stanowi 11,36 % wszystkich decyzji wydanych w powyższym zakresie.

Osoby objęte tą formą wsparcia legitymowały się orzeczeniem o niepełnosprawności - w stopniu znacznym (3 osoby), w stopniu umiarkowanym (2 osoby). Osoby posiadające orzeczenia o niepełnosprawności miały wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych

świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Ponadto, osoby z niepełnosprawnością w stopniu znacznym miały wskazania do stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Na dzień trwania czynności kontrolnych 1 osoba przebywała w placówce opiekuńczo leczniczej, 2 osoby korzystały ze wsparcia rodziny, przy czym 1 dodatkowo miała wsparcie asystenta osoby niepełnosprawnej.

Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłek stały.

Osoby objęte wsparciem w postaci zasiłku stałego korzystały także z innych form wsparcia. Otrzymywały m.in. pomoc w formie gorącego posiłku, skierowanie do Dziennego Domu Senior+, skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Siedlnicy, świadczenie w formie usług opiekuńczych, czy też wsparcie w ramach programu AOOD.

Osoby, których akta poddano kontroli prowadziły samodzielne gospodarstwa domowe. Zespół kontrolny ustalił, że klienci to osoby w wieku: 57 - 63 lat. Klienci zostali objęci ubezpieczeniem zdrowotnym. W ramach pracy socjalnej Ośrodek skrupulatnie ustalał sytuacje rodziny beneficjenta pomocy społecznej. Określano wsparcie ze strony rodziny - w przeprowadzonych wywiadach środowiskowych (alimentacyjnych). Prowadzono karty pracy socjalnej, w których szczegółowo odnotowywano prowadzone działania.

Zachowane były terminy określone przepisami dotyczące sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania, przeprowadzenia aktualizacji wywiadów oraz wydania decyzji administracyjnej.

W poddanej kontroli dokumentacji zachowane były terminy określone przepisami prawa (data: sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, wydania decyzji administracyjnej).

Pomoc przyznawana była na wniosek strony. Wszystkim decyzjom nadawany był rygor natychmiastowej wykonalności, a decyzje dostarczane były za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Średni czas przeprowadzenia wywiadu środowiskowego od momentu złożenia wniosku wynosił - 1 dzień, natomiast od przeprowadzenia wywiadu do wydania decyzji ok. 18 dni. W jednym przypadku, okres od złożenia wniosku do przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, wynosił 81 dni (postępowanie zostało zawieszono z uwagi na toczące się postępowanie ws. ustalenia stopnia niepełnosprawności o czym strona została poinformowana).

[akta kontroli str. 17-5525, 5585-5611]

Zadanie realizowane bez uchybień.

1.2. Zasiłek okresowy (udzielana pomoc osobom z powodu bezrobocia).

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 38 ust. 1 pkt 1 i 2 cyt. ustawy – świadczenie przysługuje

w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, **bezrobocie**, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej; oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy – świadczona jest praca socjalna.

Wg danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r. z zasiłków okresowych korzystało 69 rodzin, w tym z tytułu bezrobocia 49 rodzin. Odsetek osób korzystających z zasiłków okresowych z tytułu bezrobocia do wszystkich osób pobierających zasiłki okresowy wynosił 71 % (i był najwyższy w porównaniu do innych przyczyn przyznania niniejszego świadczenia)

Na przestrzeni lat statystyka ta przedstawiała się następująco:

- 2023 –77 osób pobierających zasiłki okresowy, w tym 62 z tytułu bezrobocia;
- 2022 –104 osób pobierających zasiłki okresowy, w tym 80 z tytułu bezrobocia;
- 2021 –126 osób pobierających zasiłki okresowy, w tym 109 z tytułu bezrobocia.

Na podstawie przedstawionej w toku czynności kontrolnych informacji nt. świadczeniobiorców zasiłku okresowego ustalono, że na dzień kontroli beneficjentów tego świadczenia było 12 z czego - 3 osoby pobierające ten zasiłek stanowiły kobiety, a 9 to mężczyźni. Wszyscy to osoby w wieku produkcyjnym (22 - 65 lat). Przy czym jeden beneficjent, który najdłużej korzystał z pomocy Ośrodka po pomoc po raz pierwszy zgłosił się w 2005 r. Pozostali beneficjenci zasiłku okresowego, z finansowego wsparcia Ośrodka korzystali średnio w przedziale czasu od 1 do 10 lat - 9 osób, od 11 do 20 lat- 3 osoby.

Kontroli poddano – 5 teczek klientów, co stanowi 41,66% osób/rodzin, którzy na dzień kontroli pobierali zasiłki okresowy z powodu bezrobocia.

Wszystkie osoby/rodziny którym przyznano zasiłki okresowy spełniały kryterium dochodowe:

- 1 osoba prowadziła gospodarstwo wspólnie z innymi domownikami - wysokość przyznanego świadczenia wynosiła 565,08 zł.;
- 4 osoby prowadziły 1 osobowe gospodarstwa domowe - wysokość zasiłku wynosiła odpowiednio 4 x 505,00 zł.,

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, okres, na jaki jest przyznawany zasiłki okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

Kontrolujący – na podstawie analizy udostępnianych akt - ustalili, że zasiłki okresowy był przyznawany na okres od 1 do 3 miesięcy.

Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłki okresowy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

W badanym okresie poza świadczeniem w formie zasiłku okresowego, klienci uzyskali

dotatkową pomoc w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności w ramach rządowego programu Posiłek w szkole i w domu.

Gmina zawarła porozumienie Nr Um. PSU.25.0001 ze Starostą Powiatu we Wschowie w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych na okres od 03.03.2025 do 30.11.2025 r. W ramach tego porozumienia gmina organizuje prace społecznie użyteczne dla osób bezrobotnych (9 osób) bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Podjęta praca socjalna była ukierunkowana na znalezienie i podjęcie zatrudnienia przez beneficjenta pomocy lub przezwyciężenie trudności uniemożliwiających podjęcie i utrzymanie pracy zarobkowej.

[akta kontroli str. 17-5519, 5584-5611]

Zadanie realizowane bez uchybień.

- **Praca socjalna**

Zgodnie z art. 45 ustawy o pomocy społecznej praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej i nie zależy od ich dochodu. W ustawie o pomocy społecznej (art. 119) praca socjalna wymieniona jest na pierwszym miejscu szczególnych zadań pracownika socjalnego.

Na dzień kontroli pracę socjalną w środowisku realizowało 6 pracowników socjalnych.

W 2024 r. pracę socjalną w terenie realizowało 11 pracowników socjalnych, w tym 1 główny specjalista pracy socjalnej i 2 starszych pracowników socjalnych.

Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej w 2024 r. świadczona była 286 rodzinom, w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej 122 rodzinom. Odsetek rodzin, którym świadczona była pomoc wyłącznie w postaci pracy socjalnej wynosił 43 %.

W pozostałych latach statystyka ta przedstawiała się następująco:

- w 2023 r. – odsetek ten wynosił 42%;
- w 2022 r. – odsetek ten wynosił 50%;
- w 2021 r. – odsetek ten wynosił 43%;

Prowadzona praca socjalna była dokumentowana należycie.

Praca socjalna prowadzona w badanym okresie była szczegółowo opisywana, prowadzono karty pracy socjalnej. Diagnoza rodziny była przeprowadzana w sposób rzetelny i skrupulatny co znacznie ułatwiało określenie i podjęcie odpowiednich działań i pracy z rodziną.

Ośrodek korzystał z możliwości wypłaty świadczenia w formie rzeczowej (bony) – zwłaszcza w sytuacji występowania problemu alkoholowego u beneficjenta pomocy społecznej. Korzystał również z możliwości przyznania pomocy z urzędu (na wniosek pracownika socjalnego).

Wykorzystywano kontrakt socjalny jako narzędzie pracy socjalnej.

Z danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 za 2024 r. wynika, że Ośrodek w 2024 r. zawarł 11 kontraktów socjalnych. W pozostałych latach statystyka ta wyglądała następująco:

- 2023 – 24 kontraktów socjalnych część A, 0 kontraktów socjalnych część B;
- 2022 – 23 kontraktów socjalnych część A, 1 kontraktów socjalnych część B;
- 2021 – 8 kontraktów socjalnych część A, 1 kontraktów socjalnych część B;

Z uwagi na specyfikę prowadzonej pracy socjalnej szczegółowo odniesiono się do problematyki pracy socjalnej - w każdym skontrolowanym zagadnieniu.

Ad. 2. Usługi opiekuńcze, usługi sąsiedzkie, specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (art. 50 ust. 1-3) osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację i w miarę możliwości kontakty z otoczeniem. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, a decyzję o ich przyznaniu, zakresie i miejscu świadczenia podejmuje ośrodek pomocy społecznej. Ośrodek pomocy społecznej, powinien zatem posiadać wiedzę o sytuacji i potrzebach osób zależnych przebywających w środowisku. Sytuację tę ustala się na podstawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do oceny zagadnienia przyjęto:

- zapisy uchwały Rady Miejskiej we Wschowie w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania;
- zapisy uchwały Rady Miejskiej we Wschowie w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, opiekuńcze sąsiedzkie i specjalistyczne (...) oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 za okres 31.12.2024 r.
- dokumenty udostępnione w toku kontroli m.in.: podania, oświadczenia, decyzje administracyjne.

Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych. Nie jest świadczona pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych ani usług sąsiedzkich.

Przyznanie pomocy w formie usług opiekuńczych realizowane było w oparciu o zapisy: Uchwały Rady Miejskiej we Wschowie nr XXIII/225/16 z 24 listopada 2016 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania i Uchwały nr LX/546/2023 z 28 grudnia 2023 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, opiekuńcze sąsiedzkie i specjalistyczne usługi opiekuńcze (..), oraz trzech uchwał zmieniających tj.

- Uchwały Rady Miejskiej we Wschowie LXIII/585/2024 z 25 marca 2024 r.;
- Uchwały Rady Miejskiej we Wschowie VII/66/2024 z 28 listopada 2024 r.;
- Uchwały Rady Miejskiej we Wschowie IX/82/2024 z 19 grudnia 2024 r.

Usługi opiekuńcze, w tym usługi sąsiedzkie i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznawane są po ustaleniu, że zachodzą przesłanki do ich udzielenia określone w ustawie o pomocy społecznej.

Ośrodek, realizację ww. zadania zlecił podmiotowi zewnętrznemu tj. Lubuskiemu Oddziałowi Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża ul. Jedności 22b, w Zielonej Górze.

Rada Miejska określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (..), oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania.

W kontrolowanym okresie, kwoty usług kształtowały się następująco:

- do 25 stycznia 2024 r. koszt 1 godziny usług opiekuńczych wynosił: 35,90 zł
- od 26 stycznia 2024 roku do 27 stycznia 2025 r. koszty usług wynosiły:
 - usługi opiekuńcze – 44,91 zł;
 - usługi sąsiedzkie 34,00 zł
- od 28 stycznia 2025 rok koszt 1 godziny wynosi:
 - usługi opiekuńcze/ usługi sąsiedzkie – 47,70 zł

Odpłatność za usługi opiekuńcze, usługi opiekuńcze sąsiedzkie oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala się na podstawie wywiadu środowiskowego oraz zasad wynikających z tabeli odpłatności będącej integralną częścią ww. Uchwały.

Osoba zobowiązana do wnoszenia odpłatności za korzystanie z wymienionych usług może zostać częściowo lub całkowicie zwolniona z ponoszenia opłat.

Uchwała Rady Miejskiej, określa wymiar i warunkuje przyznawanie usług sąsiedzkich. Do 25 stycznia 2024 r. usługi sąsiedzkie miały charakter uzupełniający i mogły zostać przyznane jako dodatkowe wsparcie prócz opieki sprawowanej przez rodzinę oraz wspólnie zamieszkującego małżonka oraz wstępnych i zstępnych.

Na mocy uchwały, z dnia 19 grudnia 2024 r., tj. od 26 stycznia 2025 r. - usługi sąsiedzkie mogą być świadczone przez osobę z sąsiedztwa, wyłącznie w przypadku, kiedy nie ma

możliwości przyznawania usług opiekuńczych lub na wnioski osoby, której usługi mają być świadczone. Usługi sąsiedzkie przyznaje się w wymiarze nie przekraczającym 15 godzin w tygodniu. W Uchwale nie ma zapisu dot. sposobu rozliczania ich wykonania.

W sprawozdaniu resortowym MRiPS - 03 na dzień 31.12.2024 r. Ośrodek wykazał, że usługi opiekuńcze były świadczone 24 osobom. Z przedstawionej kontrolującą w dniu kontroli – pisemnej - informacji wynika, że w kontrolowanym okresie z usług opiekuńczych korzystało 29 osób.

Ośrodek realizuje usługi opiekuńcze 5 dni w tygodniu. Usługi realizowane są w różnych godzinach dnia, w przypadku konieczności, świadczone są w porze porannej i wieczornej.

Z pisemnych informacji, przekazanych w toku kontroli wynika, że nie są realizowane specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz usługi sąsiedzkie, z uwagi na brak zainteresowania taką formą wsparcia. W rejestrze wniosków brak było wniosków o przyznanie specjalistycznych usług opiekuńczych, usług sąsiedzkich, w tym zgłoszeń ustnych, telefonicznych czy w formie elektronicznej.

Analizie poddano - losowo wybranych 5 teczek klientów, którym w badanym okresie przyznano usługi opiekuńcze (zwykłe) – co stanowi 21 % wszystkich decyzji, wydanych w powyższym zakresie. Klienci to osoby w wieku poprodukcyjnym, od 79 do 90 lat.

Dokumentacja zgromadzona w sprawie wskazuje na potrzebę przyznania wsparcia w formie usług opiekuńczych. Wszystkie osoby posiadały - orzeczenia Powiatowych Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności o znacznym stopniu niepełnosprawności - wraz ze wskazaniem określonymi w pkt 6 i 7 w zakresie korzystania z systemu środowiskowego wsparcia tj. korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, a także stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Osoby, których akta poddano kontroli, posiadały własny dochód w postaci emerytury/świadczenia emerytalnego z ZUS. Wszyscy ponosili częściową odpłatność za usługi, zgodnie z tabelą opłat określona w Uchwale (koszty opłat kształtowały się na poziomie średnio 35 - 45% kosztu 1 godziny usług). W przypadku zmiany wysokości dochodu (np. w wyniku corocznej waloryzacji świadczeń ZUS) czy zmiany wysokości kosztów za 1 h usług, Ośrodek wydawał decyzję zmieniającą.

Decyzje administracyjne zawierały informację o wymiarze usług i okresie na jaki zostały przyznane. Brak było szczegółowych informacji dot. zakresu przyznanych usług oraz całkowitego kosztu ich realizacji.

Nie jest możliwe jednoznaczne ustalenie czy zakres usług opiekuńczych był dostosowany do indywidualnych potrzeb klienta.

Decyzja o przyznaniu lub odmowie przyznania usług, wymiar i zakres przyznanych usług uzależniony jest od stanu zdrowia osoby, jej sytuacji rodzinnej oraz sytuacji materialnej, ustalonej przez pracownika socjalnego w drodze wywiadu środowiskowego oraz zabezpieczonych środków finansowych w budżecie gminy na ten cel.

Pracownik socjalny – w ramach wywiadu środowiskowego - dokonywał oceny potrzeb danego klienta w zakresie usług opiekuńczych oraz innych form wsparcia.

W większości przypadków, pracownik socjalny odnotował rodzaje wsparcia jakiego udzielał klientom w ramach pracy socjalnej.

Na podstawie analizy akt ustalono, że powodem przyznania usług opiekuńczych są przede wszystkim schorzenia związane z wiekiem i stanem zdrowia, niepełnosprawnością, w tym m.in. ruchową, neurologiczną, związaną z chorobami serca i inne. Wszystkie osoby, których akta poddano kontroli miały znacznie ograniczoną zdolność samodzielnej egzystencji i wymagały pomocy osoby drugiej.

Klienci prowadzili jednoosobowe gospodarstwa domowe. Utrzymywali kontakt z innymi członkami rodziny i mogli liczyć na ich wsparcie usługowe - głównie w dni wolne od pracy - pomoc w załatwianiu formalności, regulowanie rachunków, kontrola zobowiązań finansowych, prace porządkowe czy pomoc w dotarciu do lekarzy. (stosowne notatkami w wywiadach). W aktach 1 z osób znajdowało się oświadczenie osoby zobowiązanej do alimentacji informujące, że nie jest ona w stanie świadczyć pomocy wobec osoby najbliższej.

Usługi opiekuńcze przyznane były na wniosek klientów na czas określony.

Klienci korzystali z usług, w następującym wymiarze:

- Klient (A) – 79 lat: 5 h/ tyg., nast. 21 h/tyg., zmniejszono do 19 h/tyg.
- Klient (B) – 90 lat: 2 h/tyg.
- Klient (C) – 85 lat: 4 h/tyg.
- Klient (D) – 86 lat: 2 h/tyg.
- Klient (E) – 89 lat: 14 h/ tyg., zwiększono do 21 h/tyg.

W przypadku 2 osób, zwiększono wymiar usług, z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia (osoby po hospitalizacji). W żadnym z powyższych przypadków nie wszczęto postępowania dotyczącego umieszczenia klienta w DPS. W opinii Dyrektora aktualne wsparcie zabezpiecza potrzeby beneficjentów.

Kontrolowane osoby korzystały z dodatkowej pomocy tj.: usługa wsparcia społecznego i w czynnościach dnia codziennego (2 osoby), teleopieki – program adresowany seniorom gminy Wschowa (3 osoby), Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej (3 osoby) – informacje te nie znalazły odzwierciedlenia w wywiadzie (*inne formy wsparcia – brak*).

W przypadku 2 osób – prowadzona była praca socjalna, która obejmowała między innymi: pomoc w kontaktach z instytucjami, mobilizowanie do utrzymywania kontaktów z rodziną (informacja została zweryfikowana na podstawie wydruków elektronicznych - karty pracy socjalnej).

Wątpliwość kontrolujących budzi fakt, że w skontrolowanych decyzjach przyznających usługi opiekuńcze, wskazany zakres usług był ogólny - jednakowy zapis dotyczył wszystkich klientów tj. *pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych (..)*. Tym samym,

na podstawie samych decyzji administracyjnych, trudno jednoznacznie stwierdzić że dany zakres, odpowiada potrzebom konkretnego klienta.

W opinii zespołu kontrolnego, sytuacja bytowa – zdrowotna 1osoby (klientka po hospitalizacji, pampersowana, leżąca), może wymagać przyznania usług opiekuńczych specjalistycznych (np. profilaktyka przeciwoleżynowa itd. - aktualnie zwiększono zakres usług opiekuńczych - zwykłych). W wywiadzie brak jest szczegółowego opisu dot. funkcjonowania osoby w środowisku.

W aktach zamieszczona jest informacja dot. pomocy świadczonej przez syna klientki, zamieszkałego w tym samym budynku.

Ośrodek zlecił wykonanie zadania organizacji: Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża.

Za weryfikację kwalifikacji opiekunek, odpowiada Świadczeniobiorca zadania. W aktach podmiotu znajdują się oświadczenia osób wykonujących usługi, potwierdzające posiadane kompetencje. Zespół kontrolny ustalił, że Zleceniobiorca zatrudnia 8 opiekunek.

W wyjaśnieniach przekazanych w toku prowadzonej kontroli, pracownik OPS – poinformował, że indywidualny zakres oraz liczba godzin usług, ustalana jest na pierwszym spotkaniu z opiekunem, klientem i koordynatorem usług. W przypadku konieczności (zmiana sytuacji bytowej/zdrowotnej lub na prośbę klienta), zakres oraz wymiar usług mogą ulec zmianie (korekta dokonywana w trakcie realizacji).

Wykonawcy usług prowadzą karty usług opiekuńczych, w których określona jest data, czas i liczba godzin faktycznie zrealizowanych usług. Wykonanie usługi potwierdzone jest podpisem podopiecznego bądź jego przedstawiciela ustawowego i zatwierdzone przez opiekunkę realizującą usługę oraz koordynatora usług. W przypadku potrzeby kontynuacji usług pracownik zamieszcza taką informację w aktach sprawy.

[akta kontroli str.17-5519, 5585-5611]

Zadanie realizowane bez uchybień. Jednocześnie zespół kontrolny sugeruje: by w decyzjach administracyjnych określać przedmiotowy zakres usług. Analogicznie w wywiadach środowiskowych/aktualizacjach wywiadów, w sposób jednoznaczny, wykazać zasadność przyznania danej usługi, w odniesieniu do konkretnego klienta tj. doprecyzować rodzaj przyznanych usług (np. przygotowanie opału/ rozpalenie w piecu, współpraca z instytucjami, kontakt z otoczeniem, bieżące zakupy, zmiana pościeli, przygotowanie posiłku etc.). Dokonywać rzetelnej oceny dot. funkcjonowania klienta w środowisku. Rozważyć możliwość poszerzenia oferty Ośrodka, o świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych zwłaszcza u osób wymagających wzmożonej opieki/pielęgnacji.

Ad. 3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

To jedna z przesłanek uzasadniających przyznanie pomocy określona zapisami art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Ma zastosowanie w szczególności do rodzin

niepełnych i wielodzietnych. W systemie pomocy społecznej pojęcie bezradności wiąże się z faktyczną bezradnością danej osoby, czyli brakiem umiejętności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb swoich i swoich najbliższych.

Według danych przedstawionych w sprawozdaniu MRiPS-03 wg stanu na 31.12.2024 r. – bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była powodem przyznania pomocy w stosunku do **18 rodzin**, w tym 6 niepełnych i 8 wielodzietnych.

Na przestrzeni lat statystyka ta przedstawiała się następująco:

- 2023 r. – 21 rodzin objętych wsparciem, w tym 7 rodzin niepełnych i 13 wielodzietnych;
- 2022 r. – 6 rodzin objętych wsparciem, w tym 1 rodzina niepełna i 2 wielodzietne;
- 2021 r. – 19 rodzin objętych wsparciem, w tym 8 rodzin niepełnych i 7 wielodzietnych.

Zespół kontrolujący ustalił, że – **na dzień kontroli** – ze wsparcia finansowego Ośrodka korzystały 2 rodziny.

Kontrolą objęto dokumentację 6 rodzin z czego 3 rodziny były wielodzietne, 2 rodziny niepełne, a 1 stanowiła zarówno rodzinę wielodzietną i niepełną (4 rodziny objęte były jedynie wsparciem w formie pracy socjalnej).

Tak jak wskazano powyżej wszystkim rodzinom, których akta objęto kontrolą - świadczono pracę socjalną, z czego 2 rodziny korzystały również ze wsparcia finansowego Ośrodka w postaci zasiłku celowego, zasiłku okresowego lub finansowania posiłku w szkole w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Zidentyfikowane przyczyny bezradności rodzin to przede wszystkim:

- samotne rodzicielstwo - rodzina niepełna;
- wielodzietność;
- problemy finansowe- zadłużenie, bezrobocie;
- problemy z alkoholem;
- problemy wychowawcze - niezaradność rodzicielska;
- niskie kompetencje wychowawcze;
- przemoc;

Kontrolujący przeanalizowali również zaangażowanie pracowników socjalnych we współpracę z asystentem rodziny w czasie trwania asystentury.

Wszystkie rodziny, których dokumentacja została poddana kontroli, objęte były wsparciem asystenta rodziny.

Występuje ścisła współpraca pomiędzy asystentem rodziny, a pracownikiem socjalnym.

Zastosowane procedury wewnętrzne zapewniały stały i bezpośredni kontakt pracownika socjalnego z asystentem rodziny. Pracownik socjalny i asystent rodziny wspólnie określali cele do realizacji przez rodzinę. Dzielili się odpowiedzialnością za ich realizację przy tworzonych planach pracy z rodziną. W oparciu o skontrolowaną dokumentację można stwierdzić, iż pracownik socjalny i asystent rodziny regularnie wymieniali się informacjami na temat postępów w pracy z rodziną, odbywały się również wspólne wizyty w środowisku, jeżeli zachodziła taka potrzeba.

Z kolei praca socjalna z rodziną była szczegółowo opisywana w prowadzonych „kartach monitoringu”, ukierunkowana na usamodzielnienie i wzmocnienie funkcji wychowawczych i opiekuńczych rodziny. Wizyty w środowisku odbywały się cyklicznie i systematycznie zwłaszcza w rodzinach w których występował problem z przemocą.

[akta kontroli str. 14-5519, 5528, 5585-5611]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Ad. 4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych

Zgodnie z art. 48 u.o.p.s. osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Zadania te – zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy – należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Wymienione potrzeby stanowią minimum egzystencji, a Gmina zobowiązana jest zapewnić je każdej osobie tego pozbawionej. Obligatoryjne formy zapewnienia schronienia i zasady ich udzielania, zostały określone w przepisie art. 48a ust. 1–10 cyt. ustawy. Udzielanie schronienia – w myśl art. 48a cyt. ustawy – następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz ogrzewalni. W związku z uzupełniającym się charakterem poszczególnych placówek i różnym zakresem świadczonych w nich usług, każda gmina powinna zapewnić możliwość udzielenia schronienia w każdej z form, nie tylko w zakresie wynikającym z rozeznaczonych potrzeb występujących w danym momencie na terenie gminy, ale także, biorąc pod uwagę potencjalne potrzeby, jakie mogą wystąpić, w tym zakresie w przyszłości. Gminy powinny się również wykazać gotowością do udzielania schronienia w tych formach.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- umowy o świadczenie usług tymczasowego schronienia;
- rejestr Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r.;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli.

Na terenie gminy Wschowa nie funkcjonuje placówka dla osób bezdomnych. Gmina zabezpiecza tymczasowe schronienie, w 1 wskazanej w ustawie formie, tj. Schronisku dla osób Bezdomnych – ul. Towarowa 10, 66 -100 Leszno.

W ramach współpracy z Miastem Leszno, Gmina Wschowa podpisała Porozumienie Międzygminne MOPR064.16.2018, z dnia 30 stycznia 2018 r. - w sprawie powierzenia Miastu Leszno zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej polegającego na objęciu osób bezdomnych z terenu Gminy Wschowa usługami świadczonymi przez schronisko(..)

Do ww. Porozumienia, Gmina Wschowa zawarła stosowne Aneksy dot. zmian w wysokości odpłat za rezerwację miejsca, w danym roku kalendarzowym:

- Aneks nr 4 Prezydenta Miasta Leszna z dnia 3 stycznia 2022 r.
- Aneks nr 5 Prezydenta Miasta Leszna z dnia 2 stycznia 2024 r.
- Aneks nr 7 Prezydenta Miasta Leszna z dnia 23 maja 2025 r.

Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w placówkach dla osób bezdomnych regulują, ponadto zapisy Uchwały nr XLV/399/18 Rady Miejskiej we Wschowie, z dnia 27 września 2018 r.

Gmina jest wpisana do Rejestru Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia pod pozycją 22.

Ośrodek zapewniał osobom bezdomnym tymczasowe schronienie w placówkach dla osób bezdomnych stosownie do ich potrzeb. Prowadzona praca socjalna była adekwatna do rozpoznanych potrzeb klientów.

Ośrodek - według danych ujętych w sprawozdaniu MRiPS-03 P stan na 31.12.2024 r. udzielił pomocy z tytułu bezdomności 10 osobom, natomiast na dzień kontroli - 11 osobom.

Do analizy – pod kątem pełnego rozeznania potrzeb klientów – pobrano dokumenty 5 osób tj. 45 % osób bezdomnych, którym udzielono wsparcia. Skontrolowana dokumentacja dotyczy – mężczyzn w wieku od 39 do 65 lat. Wskazane osoby prowadzą samodzielne gospodarstwa domowe, nie są aktywne zawodowo; 1 osoba nabyła uprawnienia do świadczeń emerytalno – rentowych z ZUS, 2 - są zarejestrowane w PUP bez prawa do zasiłku (1 z osób deklaruje chęć podjęcia zatrudnienia). 3 spośród badanych, to osoby zmagające się z problemem alkoholowym.

W toku kontroli, ustalono, że osoby których akta poddano kontroli korzystają ze świadczeń pomocy społecznej w postaci:

- zasiłków celowych (4 osoby), przeznaczonych m.in. na zakup odzieży, obuwia w okresie wiosennym/ jesienno-zimowym, środków higienicznych, leków oraz dofinansowanie do zakupu aparatu słuchowego (dot. 1 osoby);
- zasiłków okresowych (2 osoby);
- zasiłków stałych (4 osoby, w tym 1 postępowanie zostało zawieszona na okres rozstrzygnięcia odwołania od decyzji Powiatowego Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności).

Skontrolowana dokumentacja wskazuje, że wszystkie osoby mają problemy zdrowotne (w aktach spraw widnieją stosowne zaświadczenia lekarzy specjalistów lub z przebytej hospitalizacji); posiadają orzeczenia o niepełnosprawności w stopniu lekkim oraz umiarkowanym, bez wskazań w pkt 7 - dot. stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Osoby nie mogą liczyć na wsparcie najbliższej rodziny, tylko 1 z klientów utrzymuje sporadyczny kontakt z rodziną. W przypadku pozostałych - więzi rodzinne zostały zerwane. W większości są to osoby długotrwale bezdomne (dot. 3 osób); 2 osoby deklarują bezdomność, powstałą w okresie minionych 2 - 3 lat.

Na dzień kontroli:

- 1 osoba przebywała w schronisku dla osób bezdomnych na terenie Warszawy (została skierowana na podstawie decyzji m.st. Warszawa i sama pokrywała koszty pobytu w ww. placówce. Na dzień kontroli przebywała w placówce medycznej);

- 1 osoba przebywała w noclegowni we Wrocławiu (z własnych dochodów pokrywa koszty pobytu w placówce);
- 1 z osób została skierowana do „pokoju socjalnego” z zasobów gminy, aktualnie przebywa w różnych miejscach (umowa najmu nie została podpisana);
- 1 osoba przebywała w schronisku w Lesznie przez okres 1 m-ca (aktualnie mieszka w hostelu, w Szlichtyngowej);
- 1 osoba przebywa u osób znajomych, nie wskazuje konkretnego miejsca pobytu.

Wszystkie osoby pozostające w kryzysie bezdomności zostały objęte pracą socjalną. Z analizy rodzinnych wywiadów środowiskowych wynika, że w ramach pracy socjalnej – udzielano im informacji i wsparcia w zakresie: umieszczenie w placówce dla osób bezdomnych, pomocy w nawiązaniu kontaktu z rodziną, konsultacji ze schroniskiem, gdzie przebywają osoby bezdomne w celu weryfikacji funkcjonowania w środowisku.

W okresie objętym kontrolą, Ośrodek zawierał kontrakty socjalne i opracowywał indywidualne programy wychodzenia z bezdomności.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej – indywidualny program wychodzenia z bezdomności to wsparcie dla osoby bezdomnej polegające na rozwiązywaniu jej problemów życiowych, przede wszystkim problemów rodzinnych, mieszkaniowych i związanych z zatrudnieniem. Natomiast – kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Ośrodek wykorzystał możliwości pomocy w postaci zawieranych kontraktów socjalnych z osobami znajdującymi się w kryzysie bezdomności. Cele zawartych kontraktów to m.in. skierowanie do schroniska, załatwienie kwaterek lokalu zastępczego, wnioskowanie do gminy o przydział lokalu mieszkalnego, poprawa sytuacji zdrowotnej poprzez ustalenie stopnia niepełnosprawności, kontynuacja leczenia, zgłoszenie na leczenie odwykowe, poprawa sytuacji finansowej poprzez uzyskanie źródła dochodu.

Z analizy dokumentacji wynika, że klienci częściowo wywiązali się z zawartych ustaleń w wyznaczonym terminie: poprawa sytuacji zdrowotnej/leczenie (2 osoby), gotowość do podjęcia pracy w ramach prac społecznie–użytecznych (1 osoba), kontynuacja uczestnictwa w zajęciach w Dziennym Domu Senior + (1 osoba), wniosek o lokal socjalny (1 osoba).

W przypadku 1 osoby, klient odmówił dalszej współpracy z pracownikiem socjalnym (sprawa przekazana do działu pomocy środowiskowej w „DDS +” – celem dalszego monitoringu sytuacji życiowej).

[akta kontroli str.17-5519, 5585-5611]

Zadanie realizowane z uchybieniami. Brak zagwarantowania schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej formach (gmina nie ma podpisanej umowy na zabezpieczenie schronienia w noclegowni, ogrzewalni oraz w schronisku **z usługami opiekuńczymi**).

Ad. 5. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3, 5, 6 ustawy o pomocy społecznej oraz przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123) gmina powinna zapewnić wsparcie i rozwój różnych form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Stosownie do zapisów ustawy o pomocy społecznej gmina powinna organizować i świadczyć specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzić i rozwijać infrastrukturę ośrodków wsparcia dla tej grupy. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, zadaniem jednostki jest rozpoznanie potrzeb klienta i opracowanie indywidualnego planu pomocy (planu pracy socjalnej). Wsparcie udzielane klientowi jest uzależnione od stopnia jego potrzeb, uprawnień, zasobów i możliwości.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- wybranych akt 6 klientów z zaburzeniami psychicznymi, w tym pobierających:
 - zasiłek stały
 - skierowanych do ŚDŚ
- sprawozdania resortowego MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r.;
- sprawozdania resortowego MRiPS-06 stan na 31.12.2024 r.;
- danych Głównego Urzędu Statystycznego i Narodowego Funduszu Zdrowia za 2024 r.;
- dokumentów udostępnionych w toku kontroli.

Na koniec 2024 r. liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie Wschowa wynosiła – 1.871 osób (dane Lubuskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia). Liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w stosunku do liczby mieszkańców gminy (19.836 osób – dane Głównego Urzędu Statystycznego, wg stanu na 31.12.2024 r.) stanowiła 9,4 % populacji.

Na terenie gminy Wschowa – od stycznia 2024 r. - funkcjonuje ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – Środowiskowy Dom Samopomocy w Siedlnicy.

Kontrolujący ustalili, że – na dzień kontroli spośród 43 klientów - posiadających orzeczenia Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, z kodem chorobowym: 02 – P; 01- U; 12 - C lub zaświadczenia lekarza psychiatry potwierdzające zaburzenia psychiczne, 33 osoby (77%) – zostały skierowane do ŚDŚ, 12 osób (30%) – pobierało zasiłki stałe.

Zespół kontrolny przeanalizował dokumentację 6 świadczeniobiorców (t.j.14 %) korzystających z zasiłków stałych i wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy.

Z kontrolowanej dokumentacji (orzeczenia o niepełnosprawności) wynika, że 5 osób ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności, potwierdzający zaburzenia psychiczne oraz nierzadko inne choroby współistniejące, 1 - stopień znaczny. Wszystkie osoby, których akta poddano kontroli, mają wskazania do korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych oraz rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Są to osoby w wieku od 39 do 67 lat, prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe, bierne zawodowo (z uwagi na ograniczenia zdrowotne), 2 osoby są zarejestrowane w PUP.

W toku kontroli ustalono, że w większości osoby te nie utrzymują kontaktu z rodziną i są pozbawione z ich strony zarówno pomocy usługowej jak i finansowej. 1 z osób, której akta poddano kontroli może liczyć na regularny kontakt z krewnym i korzysta z ich wsparcia (pomoc usługowa). W okresie objętym kontrolą, ww. osobom przyznano wsparcie w postaci zasiłku stałego (4 osoby), zasiłku celowego na zakup żywności w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” (4 osoby); 2 osoby zostały skierowane do uczestnictwa w zajęciach Środowiskowego Domu Samopomocy, w tym 1 przyznano także usługi opiekuńcze.

W 1 przypadku, oprócz uczestnictwa w ŚDŚ (wcześniej uczestnik WTZ), przyznano dodatkowe wsparcie tj. usługi opiekuńcze. Klient jest osobą samotną (ustanowiony kurator), wymaga zapewnienia odpowiednich warunków bytowych. Zakres przyznanych usług był dostosowany do sytuacji zdrowotnej i obejmował m.in.: załatwianie zakupów, przygotowanie posiłków, sprzątanie mieszkania oraz kontrola w zakresie bieżącego funkcjonowania. Powyższe zostało potwierdzone w wywiadzie – załącznik *dodatkowe informacje*).

Realizowana praca socjalna dotycząca wszystkich klientów była adekwatna do rozpoznanych potrzeb. Świadczona praca została potwierdzona wydrukami z komputera (podgląd pracy socjalnej) lub adnotacją w wywiadzie środowiskowym (załącznik D. Plan pomocy i działań na rzecz rodziny). Pracownik socjalny jako plan pracy, wskazywał m.in.: wizyta, porady indywidualne, inne formy pomocy, w tym m.in. rozmowa dot. kontynuacji leczenia, przekazanie paczki żywnościowej, pomoc w przygotowaniu dokumentacji do renty socjalnej, ustalenie zaległości w spłacie zobowiązań finansowych, pomoc w złożeniu wniosku do Urzędu o zmianę lokalu, pomoc w wypełnieniu wniosku o bon energetyczny.

Gmina Wschowa nie realizuje zadania zleconego z zakresu administracji rządowej – organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w miejscu zamieszkania.

Z pisemnych wyjaśnień, uzyskanych w toku kontroli wynika, że mieszkańcy gminy nie są zainteresowani wsparciem w ramach ww. usług. W skontrolowanym okresie do Ośrodka nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie tej formy pomocy.

[akta kontroli str.17-5519, 5585-5611]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Ad. 6. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym

Instytucjonalne formy wsparcia oferowane przez Ośrodek obejmują przede wszystkim umieszczenie w placówkach stacjonarnych, takich jak domy pomocy społecznej, ale także pomoc w formie placówek dziennego pobytu (ośrodków wsparcia), takich jak dzienne domy pomocy (DD Senior+) czy środowiskowe domy samopomocy (ŚDS). Poza tym Ośrodek może kierować do placówek opiekuńczych i specjalistycznych, a także do mieszkań treningowych lub wspomaganych.

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, w tym domu, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Ustawodawca uwarunkował, tym samym, skierowanie osoby do domu pomocy społecznej od rozpoznania jej możliwości funkcjonowania we własnym środowisku, z wykorzystaniem innych form wsparcia. Postępowanie w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej należy prowadzić bez zbędnej zwłoki, dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego do ich potrzeb i bezpieczeństwa. W czasie czynności kontrolnych zagadnienie badano również pod kątem zabezpieczenia potrzeb osób kierowanych do DPS przed umieszczeniem w placówce.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 – stan na 31.12.2024 r.;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-06 – stan na 31.12.2023 r.;
- wykaz osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2024 – 2025 do dnia kontroli;
- informacje Kierownika Ośrodka;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli.

Gmina realizuje zadanie obowiązkowe w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu.

W jednym przypadku ustalanie odpłatności nastąpiło z naruszeniem terminu.

Kontrolujący ustalili, że gmina ponosi odpłatność za pobyt swoich mieszkańców w domach pomocy społecznej. W 2024 r. wydatkowano na ten cel kwotę 526.876,92 zł, natomiast na 2025 r. zaplanowano 726.000 zł.

Z przedłożonej listy osób przebywających w domu pomocy społecznej – na dzień kontroli - w placówkach przebywało 9 osób, za które Gmina Wschowa ponosiła częściową odpłatność.

W kontrolowanym okresie Ośrodek skierował do DPS jedną osobę (skierowania z 2025 r.) Przed umieszczeniem w całodobowej placówce beneficjent pomocy przebywał w placówce medycznej (nie wymagał wsparcia Ośrodka w postaci świadczenia usług opiekuńczych).

Kontroli poddano akta 5 osób (zał. Tabela nr 4). Klienci to osoby w wieku 28 - 70 lat. Cztery osoby posiadały orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, 1 - zaświadczenia lekarskie o stanie zdrowia. Nie stwierdzono sytuacji, w której Ośrodek odmówił skierowania do DPS.

W przypadku 1 osoby decyzja o odpłatności za pobyt w DPS nie została wydana do dnia kontroli tj. 30.07.2025 r. pomimo, że Klient - od 25.04.2025 r. - przebywał w domu pomocy społecznej, o czym Ośrodek został poinformowany 29.04.2025 r. (postępowanie w sprawie wydania decyzji o ustalenie odpłatności dla klienta zostało wszczęte 30.05.2025 r.).

W omawianym postępowaniu uchybiono terminowi, o którym mowa w Kodeksie Postępowania Administracyjnego. Samo postępowanie w sprawie wydania decyzji o odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej zostało wszczęte miesiąc od powzięcia przez Ośrodek informacji, że klient przebywa w placówce.

Gmina prowadziła postępowania w stosunku do osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za członka rodziny umieszczonego w domu pomocy społecznej.

Ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, w domu pomocy społecznej, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Zgodnie z zapisami Art. 61. ustawy o pomocy społecznej „Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2: Decyzje o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.

Ośrodek podpisał dwie umowy z 2 osobami zobowiązanymi - w trybie art. 103 ust.2 ustawy o pomocy społecznej. Obie osoby wywiązują się z założeń umowy i dokonują regularnych wpłat.

Ośrodek kierował osoby zależne do placówek odpowiedniego typu nie zawsze zlokalizowanych jak najbliżej miejsca zamieszkania.

Osobę wymagającą całodobowej opieki kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej.

W przypadku, gdy przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej danego typu zlokalizowanym najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej wynosi ponad 3 miesiące, osobę, na jej wniosek kieruje się do domu pomocy społecznej tego samego typu zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, w którym przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie jest krótszy niż 3 miesiące.

Z analizy akt sprawy wynika, że Klienci zamieszkali w placówkach oddalonych od miejsca zamieszkania o 40 km do nawet 310 km (w Koszelewie). Wybór placówki często dyktowany był terminem oczekiwania na wolne miejsca w innych placówkach tego

samego typu. Zespół kontrolujący sugeruje, aby dokumentacja zgromadzona w sprawie jednoznacznie odzwierciedlała powody umieszczenia klienta w danej placówce.

Terminowo wystawiano decyzje kierującą do domu pomocy społecznej.

Postępowanie w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej winno być prowadzone bez zbędnej zwłoki, dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego do ich potrzeb i bezpieczeństwa. Średni czas oczekiwania od wydania decyzji o skierowanie do DPS do umieszczenia osoby w DPS wynosił nie dłużej niż 2 miesiące – W jednym przypadku od momentu złożenia wniosku do wydania decyzji o skierowaniu do DPS minęło 8 miesięcy. Z dokumentów wynika, że Ośrodek zawiesił postępowanie na czas uzyskania rozstrzygnięcia Sądu w sprawie umieszczenia beneficjenta pomocy bez jego zgody w DPS.

Na terenie gminy Wschowa funkcjonuje Dzienny Dom Pomocy oraz od stycznia 2024 r.

Środowiskowy Dom Samopomocy.

Szczegółowiej o ŚDS wskazano w zagadnieniu - Ad.5 Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie wydaje decyzje kierujące uczestników do ww. placówki. Wszystkie złożone w tej sprawie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie.

W 2021r. utworzono Dzienny Dom Pomocy przy ul. Garbarskiej 11a we Wschowie z **30 miejscami**, dla seniorów nieaktywnych zawodowo, w wieku 60+. Gmina zleciła realizację zadania Lubuskiemu Oddziałowi Okręgowemu PCK.

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie prowadzi stały nabór uczestników do Dziennego Domu „Senior+” we Wschowie.

W Dziennym Domu „Senior+” seniorzy mają możliwość aktywnego spędzenia czasu wolnego, nawiązania nowych znajomości i podtrzymywania relacji społecznych a także realizowania własnych pasji i zainteresowań. W ramach działalności w celu aktywizacji i integracji seniorów są świadczone w szczególności:

- usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii (minimum raz w tygodniu) np. ćwiczenia gimnastyczne, zajęcia taneczne. Zajęcia z zakresu aktywności ruchowej lub kinezyterapii są realizowane w małych grupach lub indywidualnie, dla uczestników, którzy przedłożą zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w tego rodzaju zajęciach;
- usługi rekreacyjno – integracyjne (minimum raz w miesiącu dla wszystkich uczestników) np. pikniki, wycieczki, imprezy plenerowe, spotkania okolicznościowe np. andrzejki, wigilia, Bal Seniora;
- usługi kulturalno – oświatowe (minimum raz w miesiącu dla wszystkich uczestników) np. zajęcia biblioteczne, spotkania z kulturą, wyjścia do kina, teatru, muzeum, na wystawy;
- usługi edukacyjne (minimum raz w miesiącu dla wszystkich uczestników) np. warsztaty komputerowe, zajęcia plastyczne, trening pamięci.

Ośrodek nie zapewnia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej – prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Osoby z niepełnosprawnościami zarówno w stopniu umiarkowanym, jak i znacznym, które potrzebują wsparcia w codziennych czynnościach, lecz są zdolne do funkcjonowania poza instytucjami opieki całodobowej są potencjalnymi beneficjentami mieszkań treningowych lub wspomaganych.

W ramach podpisanej umowy użyczenia, Ośrodek jest w posiadaniu lokalu socjalnego o powierzchni 17 m². Umowa stanowi, iż przedmiot użyczenia został oddany celem zapewnienia schronienia osobom bezdomnym w okresie jesienno-zimowym.

W świetle powyższego, lokal socjalny nie stanowi mieszkania treningowego ani wspomagane w myśl ustawy o pomocy społecznej, a jedynie w sytuacjach kryzysowych umożliwia zapewnienie schronienia osobom bezdomnym.

[akta kontroli str.17-5519, 5585-5612]

Zadanie realizowane z uchybieniami. Gmina nie realizowała zadań obligacyjnych w postaci prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Dodatkowo Zespół kontrolny sugeruje rozeznanie potrzeb w zakresie zapewnienia miejsc w mieszkaniach wspomaganych i treningowych. Uchybiono terminowi wydania decyzji o odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Ponadto, w celu zapewnienia pełnej przejrzystości, zespół kontrolny sugeruje, aby dokumentacja beneficjenta pomocy odzwierciedlała i zarazem uzasadniała wybór konkretnej placówki.

Ad. 7. Warunki do realizacji zadania.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy spełnione są wszystkie warunki. Ustawodawca zapewnił obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby wykwalifikowanych pracowników socjalnych (art. 110 u.o.p.s) jako gwarancję odpowiedniej jakości usług i pracy socjalnej z osobą i/lub rodziną. Warunkiem realizacji zadań jest również możliwość zaproponowania klientowi adekwatnej do jego potrzeb oferty (poza wsparciem finansowym), czy możliwość przeprowadzenia z nim osobistej rozmowy, gwarantującej intymność, poszanowanie godności i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa. Sprawną realizację zadań umożliwia również współpraca z innymi lokalnie działającymi podmiotami, tj. instytucjami i organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania na rzecz określonych grup klientów i społeczności lokalnej.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie (statut, regulamin organizacyjny, upoważnienia Dyrektora Ośrodka);
- akt osobowych dyrektora i pracowników socjalnych;
- danych GUS w zakresie liczby mieszkańców gminy – stan na 31.12.2024 r.;
- sprawozdań resortowych MRiPS-03 oraz MRiPS-06 stan na 31.12.2024 r.;
- oraz przeprowadzili oględziny obiektu oraz pomieszczeń OPS – korzystając z prawa nadanego w art. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały Rady Narodowej oraz zarządzenia Wójta i Kierownika Ośrodka. Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały Rady Miasta i Gminy oraz zarządzenia Kierownika Ośrodka.

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie działa na podstawie Uchwały Nr XII/77/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy we Wschowie z dnia 26.03.1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie. W ośrodku obowiązuje Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie nr FA.0132.35.2024 z dnia 18.10.2024 r.

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie posiada upoważnienie Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa - nr S.0052.22.2020 z dnia 01.12.2020 r. - do prowadzenia postępowań oraz wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu pomocy społecznej.

Warunki lokalowe Ośrodka zapewniają odpowiednie warunki pracy.

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie usytuowany jest w samodzielnym budynku i zajmuje: parter, 1 piętro oraz zaadoptowane pomieszczenia piwniczne.

Budynek został wyposażony w platformę elektroniczną, umożliwiającą osobom z niepełnosprawnością dostęp do budynku. Przy siedzibie Ośrodka znajduje się miejsce parkingowe, przeznaczone dla osób niepełnosprawnych. Dodatkowe miejsca dostępne są w przestrzeni publicznej w sąsiedztwie Ośrodka.

Ośrodek dysponuje bardzo dobrze rozwiniętą bazą lokalową, w skład której wchodzi:

- pomieszczenia biurowe, zlokalizowane na parterze budynku tj.:
 - pokój Kierownika Działu Pomocy Środowiskowej;
 - pokój pracowników Działu jw. (2 osoby);
 - 3 pomieszczenia dla pracowników socjalnych (pokoje 2 - osobowe);
 - pokój przyjęć interesantów (przeznaczony do pracy z klientem);
 - biuro obsługi interesanta (odrębne pomieszczenie obsługiwane przez prac. adm.);
- pomieszczenia biurowe zlokalizowane na piętrze:
 - pokój Dyrektora;
 - pokój Z- cy Dyrektora;
 - sekretariat;
 - pomieszczenia Działu Organizacyjnego (księgowość/kadry);
- pomieszczenia specjalne:
 - sala konferencyjna (wykorzystywana do narad i spotkań wewnętrznych i między instytucjami);
 - pomieszczenie do pracy grup diagnostyczno – pomocowych;
 - pomieszczenie socjalne dla pracowników;
 - serwerownia, kotłownia;
 - 2 pomieszczenia gospodarcze;
 - 2 składnice akt;

W budynku znajdują się 3 sanitariaty, w tym m.in: toaleta dla klientów, toaleta dla osób niepełnosprawnych (wyposażona m.in., w uchwyty, przestrzeń manewrową).

Ośrodek czynny jest 5 dni w tygodniu:

- poniedziałek, środa, czwartek: w godz. od 7.00 do 16.00;
- wtorek: w godz. od 7.00 do 15.00;
- piątek: w godz. od 7.00 do 14.00.

W godz. od 7.00 do 9.00 oraz od 13.00 do zakończenia pracy, pracownicy OPS pełnią dyżury w siedzibie Ośrodka, zapewniając dostępność dla klientów. Dyżury pracowników socjalnych ustalane są w sposób zapewniający ciągłość oferowanej pomocy.

W sytuacjach interwencyjnych pracownik socjalny zobowiązany jest przyjść do Ośrodka poza wyznaczonymi godzinami dyżuru, aby niezwłocznie podjąć stosowne działania.

W godz. od 9.00 do 13.00 pracownicy socjalni wykonują pracę w terenie.

Ponadto w siedzibie Ośrodka działa „Biuro obsługi interesantów”, czynne w godzinach urzędowania Ośrodka. Za obsługę biura odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy administracyjni.

Sposób ewidencjonowania przyjęć interesantów: pisma wpływające oraz wizyty osobiste klientów rejestrowane są w dzienniku korespondencji przychodzącej. Dodatkowo spotkania z pracownikami socjalnymi i merytoryczne rozmowy telefoniczne potwierdzane są adnotacją służbową, wpisem w karcie pracy socjalnej lub ewidencją w systemie informatycznym.

W Ośrodku prowadzona jest także ewidencja wyjść w teren - „zeszyt wyjść służbowych”.

Decyzje administracyjne odbierane są osobiście przez klientów ośrodka oraz dostarczane za pośrednictwem operatora pocztowego. Zdarza się, że w przypadkach uzasadnionych sytuacją życiową strony oraz podczas pracy w terenie, decyzje administracyjne dostarcza pracownik socjalny. W sytuacji, gdy strona posiada adres skrzynki elektronicznej i wyraziła zgodę na elektroniczną wymianę korespondencji, decyzje przesyłane są drogą elektroniczną. Wszystkie decyzje dostarczane są za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Pracownicy Ośrodka mają możliwość skorzystania ze wsparcia Radcy Prawnego zatrudnionego w OPS we Wschowie.

Klienci OPS mogą skorzystać z bezpłatnych porad prawnych dla klientów Ośrodka w Punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej dla mieszkańców Powiatu Wschowskiego.

Na terenie Powiatu działają 2 - wyznaczone do tego celu - „Punkty”:

- Powiatowy Urząd Pracy we Wschowie ul. Staroleszczyńska 13/13 a, dostępny dla klientów, od poniedziałku do środy, w godz. od 13.00 do 17.00;
- Starostwo Powiatowe we Wschowie pl. Kosynierów 1 C, czynne w czwartek, w godz. od 13.00 do 17 oraz w piątek, w godz. od 8.00 do 12.00.

Porad prawnych udzielają radcy prawni i adwokaci. Porady obejmują m.in.: pomoc w zakresie spraw rodzinnych, alimentacyjnych, świadczeń, zadłużeń, przemocy domowej. Rejestracja wizyt odbywa się telefonicznie (w Starostwie) lub elektronicznie.

We Wschowie, dodatkowo funkcjonuje Punkt pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, czynny we wtorki czwartki (od 15.00 do 20.00), oferujący poradnictwo:

- prawne, psychologiczne i socjalne;

- materialne (bony żywnościowe, pomoc rzeczową, dofinansowanie do lekarstw);
- pomoc dla ofiar przemocy domowej, przestępstw majątkowych; rodzinnych, pokrzywdzonych osób starszych.

Na dzień kontroli Ośrodek spełniał określone przepisami ustawy o pomocy społecznej wskaźniki zatrudnienia pracowników socjalnych.

Realizację zadań gwarantuje zatrudnienie pracowników socjalnych w wymaganym ustawowo wymiarze posiadających odpowiednie przygotowanie do wykonywania zawodu, stale podnoszących kwalifikacje. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ustawy o pomocy społecznej, który w ust. 11 stanowi, że: ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców **lub** proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ponadto ust. 12 wskazuje, że ośrodek pomocy społecznej musi zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Na dzień kontroli Ośrodek zatrudniał 6 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy.

Każdy z pracowników socjalnych ma wyznaczony rejon opiekuńczy, świadczy pracę socjalną i przeprowadza rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Średnio **na jednego pracownika socjalnego przypadają 3.306 mieszkańców** (liczba mieszkańców ogółem – 19.836 osób – dane Głównego Urzędu Statystycznego, stan na dzień 31.12.2024 r.) oraz blisko **48 środowisk pracy objętych pracą socjalną** (łącznie 286 rodzin objętych pracą socjalną wg sprawozdania MRiPS - 03 stan na 31.12.2024 r.).

Teren gminy podzielony jest na 4 rejony opiekuńcze. Liczba rejonów, w okresie od stycznia 2024 r. do dnia kontroli mogła ulegać zmianie, w zależności od potrzeb organizacyjnych. Przy podziale rejonów uwzględniono zasadę, aby liczba środowisk powierzonych pracownikowi nie przekraczała norm wynikających z obowiązujących przepisów prawa (50 środowisk z pracą socjalną).

Kierownik Ośrodka oraz pracownicy socjalni posiadają kwalifikacje określone w ustawie o pomocy społecznej.

Kwalifikacje osoby kierującej ośrodkiem pomocy społecznej określa art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej”.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Dyrektor Ośrodka posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej oraz wymagany 3 - letni staż w pomocy społecznej. Od 02.06.2008 r. zatrudniona w Ośrodku, w tym, od 01.12.2020 r. na stanowisku Dyrektora

Wymogi kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 i art. 156 ustawy

o pomocy społecznej. Z akt osobowych pracowników socjalnych wynika, że wszyscy posiadają kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku.

Pracownicy socjalni – zgodnie z przepisami – otrzymują dodatek do wynagrodzenia za pracę w środowisku.

Zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia. W toku kontroli ustalono, że pracownicy socjalni świadczący – na dzień kontroli – pracę w środowisku otrzymują w/w dodatek.

Pracownicy socjalni, zatrudnieni w Ośrodku, świadczący pracę podnosili kwalifikacje zawodowe. Uczestniczyli w szkoleniach merytorycznych.

Zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej, pracownik socjalny obowiązany jest podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie. Z analizy akt osobowych wynika, że w badanym okresie wszyscy pracownicy socjalni świadczący pracę w środowisku uczestniczyli w szkoleniach m.in. z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej, bezpieczeństwa pracownika socjalnego, zagrożeniach (IT) w podmiotach publicznych, przeciwdziałania narkomanii. Dwóch pracowników socjalnych uczestniczyło również w szkoleniach merytorycznych z obszaru ustawy o pomocy społecznej.

[akta kontroli str. 5585-5611]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Wnioski:

1. Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłek stały, zasiłek okresowy. Podejmowana praca socjalna sprowadzała się do aktywizacji zawodowej beneficjenta zasiłku.
2. Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych. Nie jest świadczona pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych ani usług sąsiedzkich. Do rozważenia poszerzenie oferty Ośrodka o świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych, zwłaszcza u osób wymagających wzmożonej opieki/pielęgnacji.
3. Gmina Wschowa nie realizuje zadania zleconego z zakresu administracji rządowej – organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w miejscu zamieszkania.
4. Na terenie gminy Wschowa funkcjonuje ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Dzienny Dom Senior+.
5. Brak wystarczających danych w dokumentacji, aby jednoznacznie ocenić, czy zakres usług opiekuńczych był adekwatny do indywidualnych potrzeb klienta. Zespół kontrolny sugeruje, by w decyzjach administracyjnych określać szczegółowy zakres

usług. Analogicznie w wywiadach środowiskowych i ich aktualizacjach doprecyzować zasadność przyznania konkretnej usługi, w odniesieniu do danego klienta. Dokonywać rzetelnej oceny dotyczącej funkcjonowania klienta w środowisku

6. Ośrodek udziela wsparcia rodzinom z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym szczególnie w rodzinach niepełnych i wielodzietnych. Występuje ścisła współpraca pomiędzy asystentem rodziny a pracownikiem socjalnym.
7. Gmina nie ma podpisanej umowy na zabezpieczenie schronienia w wszystkich wskazanych w ustawie formach.
8. Ośrodek zapewniał osobom bezdomnym tymczasowe schronienie w placówkach dla osób bezdomnych stosownie do ich potrzeb.
9. W okresie objętym kontrolą, Ośrodek zawierał z osobami bezdomnymi kontrakty socjalne.
10. Gmina realizuje zadanie obowiązkowe w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej.
11. Ośrodek kierował osoby zależne do placówek odpowiedniego typu nie zawsze zlokalizowanych jak najbliżej miejsca zamieszkania. W celu zapewnienia pełnej przejrzystości, zespół kontrolujący sugeruje, aby dokumentacja beneficjenta pomocy odzwierciedlała a zarazem uzasadniała wskazanie konkretnej placówki.
12. Uchybiono terminowi wydania decyzji o odpłatności za pobyt w DPS.
13. Ośrodek nie zapewnia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.
14. Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały oraz zarządzenia Burmistrza i Dyrektora Ośrodka.
15. Warunki lokalowe Ośrodka zapewniają odpowiednie warunki pracy.
16. Ośrodek spełnia ustawowy warunek dot. zatrudnienia pracowników socjalnych (wskaźnik min. 3 pracowników socjalnych).
17. Pracownicy socjalni i kierownik posiadają wymagane na zajmowanym stanowisku kwalifikacje zawodowe, oraz w badanym okresie podnosili kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach merytorycznych.

Wnioski wymienione w punkcie 7, 12, 13 stanowią uchybienie.

Wnioski ujęte w punkcie 2, 5, 11 stanowią sugestię Zespołu Kontrolującego.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialny jest Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzonej kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej we Wschowie, pod pozycją nr 24.

POUCZENIE

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, Kierownik jednostki podlegającej

kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Dyrektorowi Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie, drugi Burmistrzowi Miasta Wschowa, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Małgorzata Rodak

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Magdalena Kaczorowska

Dyrektor Ośrodka:

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie

Monika Domarecka

Gorzów Wielkopolski, dnia 30.X. 2025r.

Wschowa, dnia 5.XI.2025 r.